

**ONDERZOEK KINDERBOERDERIJ HILVERSUMSE MEENT
FLORA- EN FAUNAWET
NATUURBESCHERMINGSWET
WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ**

GEMEENTE HILVERSUM

3 juli 2012
076498842:C - Definitief
B02044.000135.0100

Inhoud

Deel A Inleiding	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Plangebied, werkzaamheden en gebruik	5
Deel B Quickscan Flora- en faunawet	8
2 Juridisch kader Flora- en faunawet	9
2.1 Flora- en faunawet	9
2.2 Tabel 1, 2, 3- en Habitatrichtlijn Bijlage IV soorten	9
2.3 Vogels	10
3 Inventarisatie flora en fauna	12
3.1 Methode	12
3.2 Bureaustudie	12
3.3 Habitatgeschiktheidsbeoordeling	14
4 Effectbeoordeling flora- en faunawet	16
4.1 Vogels - algemeen	16
4.2 Vogels met jaarrond beschermde nesten	16
4.3 Algemene amfibieën	16
4.4 Grondgebonden zoogdieren	17
4.5 Vleermuizen	17
5 Conclusies en aanbevelingen flora- en faunawet	18
5.1 Conclusies	18
5.2 Aanbevelingen	18
Deel C Voortoets Natuurbeschermingswet	19
6 Juridisch kader Natuurbeschermingswet	20
6.1 Natura 2000-gebied	20
6.2 Beschermde Natuurmonument	21
6.3 Onderzoek voor vergunningverlening bij een Natura 2000-gebied	21
6.4 Voortoets	22
6.5 Verslechteringstoets	Error! Bookmark not defined.
6.6 Passende Beoordeling	23
6.7 Onderzoek voor vergunningverlening bij een Beschermde Natuurmonument	23
7 Afbakening effect en reikwijdte	25
7.1 Inleiding	25
7.2 Afbakening effecten en reikwijdte	25
7.2.1 Oppervlakteverlies	25

7.2.2	Verstoring (optisch, licht, geluid, Trillingen)	25
7.2.3	Stikstofdepositie	27
7.3	Afbakening gebieden.....	28
7.3.1	Oostelijke Vechtplassen.....	29
7.3.2	Naardermeer.....	31
8	Effectbepaling.....	33
8.1	Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen	33
8.2	Natura 2000-gebied Naardermeer	36
9	Conclusie Natuurbeschermingswet 1998.....	38
	Deel D Overig.....	39
10	Wet geurhinder en veehouderij.....	40
10.1	Inleiding	40
10.2	Juridisch kader.....	40
10.3	Geuranalyse kinderboerderij.....	43
10.4	Conclusie.....	44
11	Wet ammoniak veehouderij	45
12	Wet Milieubeheer – geluid	46
Bijlage 1	Bronnen	47
Bijlage 2	Invoergegevens stikstofberekening.....	48

Deel A Inleiding

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

De gemeente Hilversum is voornemens om via een partiële herziening (postzegel bestemmingsplan) de ontwikkeling van een kinderboerderij met theeschenkerij mogelijk te maken aan de Melkmeent in Hilversum de Meent. De kinderboerderij krijgt een recreatieve, educatieve en zorgfunctie inclusief ondersteunende horeca. In het kader van het wijzigen van het bestemmingsplan, heeft de Gemeente Hilversum aan ARCADIS gevraagd de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- Een Flora- en fauna-onderzoek ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing van het bestemmingsplan (deel B van dit rapport).
- Een zogenoemde voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet, waarbij het belangrijkste onderdeel een onderzoek naar stikstofdepositie is voor het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen (deel C van dit rapport).
- Een korte kwantitatieve beoordeling van de geuraspecten (deel D van dit rapport).

Door de provincie is bevestigd dat het plangebied niet gelegen is in de EHS of in het weidevogelleefgebied zoals opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS). Hier is in dit onderzoek verder niet meer naar gekeken.

Dit rapport geeft een inschatting van de risico's van het plan ten aanzien van de hierboven genoemde aandachtspunten. Daarnaast geeft deze rapportage inzicht in de mogelijke vervolgstappen ten aanzien van natuur: mitigerende maatregelen, vervolgonderzoek en eventuele ontheffingsaanvragen.

Figuur 1 Onderzoeksgebied (zwart kader). Bron ondergrond: Google Earth, 2011

1.2 PLANGEBIED, WERKZAAMHEDEN EN GEBRUIK

Het plangebied grenst direct aan een bestaande veehouderij en veeweiden. Er liggen geen sloten in het plangebied. Rondom het erf van de bestaande veehouderij staan bomen in laanstructuur (onder andere bestaande uit de Gewone es en Berk) welke eind jaren tachtig zijn aangeplant. Onder de bomen heeft enige struweelvorming plaatsgevonden. Tussen de bomenlaan en veeweide ligt een dichtbegroeide verruigde groenstrook met vogelmuur en gras.

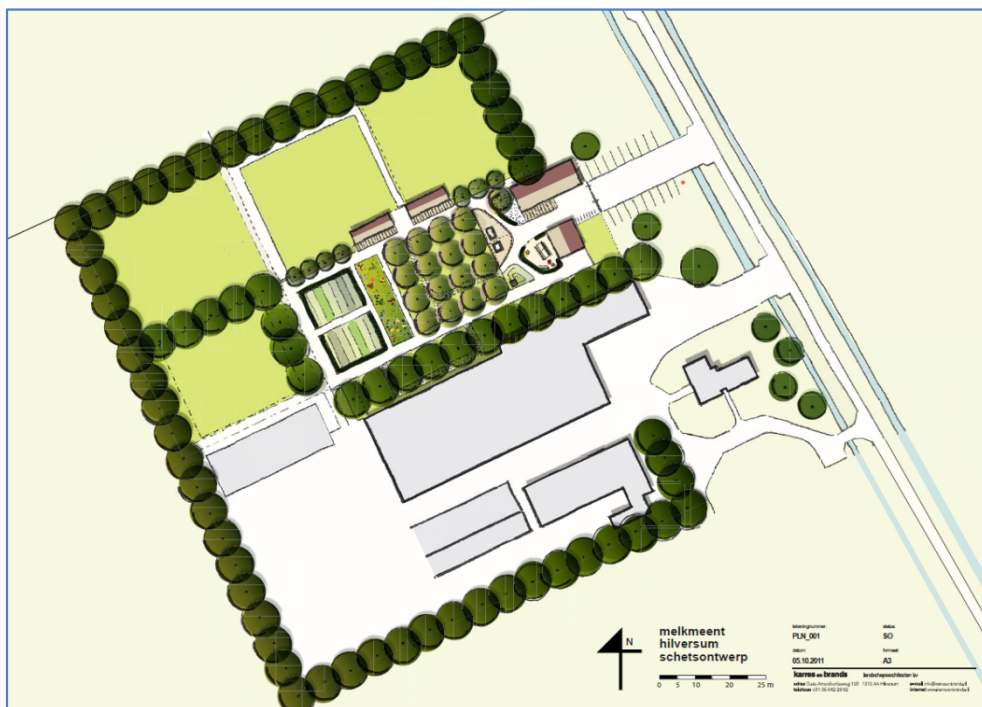
Voor de complete kinderboerderij (stallen/educatiecentrum/speelweide/dierenweiden en terras) is op het terrein naast het bestaande erf een aantal gebouwde voorzieningen nodig. Deze kunnen niet binnen het bestaande bouwvlak worden gerealiseerd in verband met ruimtegebrek, maar vooral ook in verband met veiligheid. Er moet een scheiding zijn tussen de werkzaamheden van de bestaande melkveehouderij met grote machines en tractors en de activiteiten op de kinderboerderij waar kinderen en fietsers en voetgangers komen.

De kinderboerderij wordt daarom gerealiseerd in het weiland direct aansluitend op het perceel van de bestaande melkveehouderij.

Rondom de ruimtelijke eenheid komt een robuuste beplanting bestaande uit een bomenlaan met onderbeplanting. De beplanting zal bestaan uit inheemse locatie specifieke soorten. Het overgrote deel van de bestaande bomen wordt hierbij gehandhaafd. Er wordt niet in of direct nabij een sloot gewerkt.

Uitvoeringsfase

Over de uitvoeringsfase is in deze fase van het project nog weinig bekend. Globaal kan wel gezegd worden dat voor de realisatie van de kinderboerderij grondverzet en bouwwerkzaamheden plaatsvinden ter hoogte van het bestaande weiland. Werkzaamheden die leiden tot veel geluidsverstoring, zoals heiwerkzaamheden, zullen buiten het broedseizoen van vogels (half maart t/m juli) worden uitgevoerd. De overige werkzaamheden kunnen wel in het broedseizoen worden uitgevoerd. Bij de naastgelegen veehouderij vinden geen werkzaamheden plaats.

Figuur 2 Schetsontwerp Kinderboerderij Melkmeent Hilversum (noordelijke helft). In grijs (zuidelijke helft) is de bestaande veehouderij aangegeven. Bron: Karres en Brands, 2011.

Verkeersdruk

De kinderboerderij sluit aan op een recreatieve fiets- en wandelverbinding tussen het Gooi en Weesp, 's Graveland en de Hilversumse Meent. De verwachte verkeersdruk is laag:¹

- De kinderboerderij is vanuit verschillende dorpen (Hilversum, Bussum, Kortenhoef, 's Graveland, Naarden) goed en prettig per fiets te bereiken.
- De Meent-bewoners kunnen te voet en per fiets komen.
- Er is een gunstige busverbinding vanuit Bussum en Hilversum, de bus stopt op kruising Meentweg, Melkmeent. De boerderij is dan op een loopafstand van 5 minuten.
- Slechts een klein gedeelte zal ook per auto komen, maar dan met name op de zondag en woensdagmiddag.
- De cliënten die vanuit de zorgfunctie op de boerderij aanwezig zijn, zijn vrijwel nooit in staat om zelf per auto te komen. Ze maken gebruik van openbaar vervoer, de fiets of worden centraal opgehaald vanuit huis en aan het eind van de dag weer opgehaald. Het is dus niet de verwachting dat er auto's van cliënten zullen staan.
- De kinderboerderij verzorgt nu en dan ook educatieve programma's. In zo'n geval staan er voor ongeveer 3 uur de auto's van de ouders. [Er wordt uitgegaan van maximaal 35 groepen (scholieren) per jaar, red.]

Type	# bewegingen
Regulier bezoek	2 keer per week 4 a 5 auto's
Bezoekende schoolklassen	35 keer per jaar 4 stuks

Figuur 3 Verkeersbewegingen die als uitgangspunt gelden voor de aantrekkende werking op verkeer.

¹ Overgenomen uit: Karres en Brands, 2011, Kinderboerderij Melkmeent Hilversum, schetsontwerp november 2011.

In figuur 4 is het jaargemiddelde van het aantal dieren op de kinderboerderij weergegeven. Het aantal dieren op de kinderboerderij zullen door het jaar heen rond dit aantal fluctueren.

Soort dier	Aantal op kinderboerderij
Varken	1
Geit	5
Schaap	5
Kip	20
Konijn	5
Ezel	1
Pony	2
Pauw	2
Kalf ²	15
Cavia	3

Figuur 4 Overzicht van de aantallen dieren die op de kinderboerderij komen te staan.

² Kalveren uit een naburige veehouderij zullen overdag in de kinderboerderij worden geplaatst. Deze maken dan ook geen onderdeel uit van de kinderboerderij. Ze maken ook géén onderdeel uit van de stikstofberekening (zie deel C).

Deel B Quickscan Flora- en faunawet

2

Juridisch kader Flora- en faunawet

2.1 FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet (Ffw) richt zich op de bescherming van wilde inheemse plant- en diersoorten. Basisbeginsel uit deze wet is dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2).

In de wet is daarnaast opgenomen dat bepaalde in de wet genoemde diersoorten niet gedood, gevangen of verontrust, en genoemde plantensoorten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden (art. 8 t/m 11 Ffw). Ook is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (art. 12 Ffw). Onder bepaalde voorwaarden geldt voor activiteiten een vrijstelling van de in deze wet genoemde verbodsbepalingen of is het mogelijk van de minister van EL&I ontheffing hiervan te krijgen. Handelen in strijd met de verbodsbepalingen uit de Ffw zonder of in afwijking van een ontheffing/vrijstelling wordt aangemerkt als een delict in de zin van de Wet op de economische delicten (WED).

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA- EN FAUNAWET (ARTIKEL 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.2 TABEL 1, 2, 3- EN HABITATRICHTLIJN BIJLAGE IV SOORTEN

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden waarvoor een licht dan wel strikt beschermingsregime geldt. In de door het ministerie van EL&I uitgegeven brochure 'Buiten aan het werk' (2009) wordt deze onderverdeling aangegeven en toegelicht.

Het gaat om:

- Groep I: Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt (Tabel 1-soorten).
- Groep II: Soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer volgens een gedragscode gewerkt wordt (Tabel 2-soorten). Indien niet met een gedragscode gewerkt wordt moet men een ontheffing aanvragen (lichte toets: de werkzaamheden mogen het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen).

- Groep III: Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten en in het Aanwijzingsbesluit aanvullend aangewezen soorten (Tabel 3-soorten) waarvoor een strikt regime geldt en waarvoor slechts onder strikte voorwaarden een ontheffing kan worden verleend. Voor de aanvullende in het Aanwijzingsbesluit aangewezen soorten worden meer typen belangen erkend als reden voor ontheffing dan voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten, bijvoorbeeld werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

2.3 VOGELS

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime.

De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- Er geen andere bevredigende oplossing is.
- Er tevens sprake is van één van de volgende belangen:
  - bescherming van flora en fauna;
  - veiligheid van luchtverkeer;
  - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) te laten starten.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten die zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak voor een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Categorie	Type verblijfplaats

Categorie 1: Vaste rust- en verblijfplaatsen.	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2: Nesten van koloniebroeders.	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3: Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing.	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4: Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen.	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5: Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst.	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Figuur 5 Categorieën (broed)vogels waarvan de vaste rust- of verblijfplaatsen jaarronde bescherming geniet.

3

Inventarisatie flora en fauna

3.1 METHODE

Er is met een bureaustudie nagegaan of in het plangebied en de directe omgeving mogelijk beschermde planten- of diersoorten voorkomen. Er is een lijst opgesteld van soorten uit de beschermingscategorieën van de Flora- en faunawet, gebruikmakend van literatuur, websites, verspreidingsatlassen en expert judgement (zie literatuurlijst). Hierbij is tevens gebruik gemaakt van de NDFF databank (©NDFF-quickscanhulp.nl 04-01-2012).

Met deze informatie is een veldbezoek gebracht aan het plangebied waarbij systematisch het gehele tracé af is gelopen en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is uitgevoerd. Al doende is nagegaan of het voorkomen van soorten die door de Flora- en faunawet worden beschermd, gezien de aangetroffen habitats, waarschijnlijk is. Op basis van de bureaustudie en de habitatgeschiktheidsbeoordeling is aangegeven welke soorten in het gebied voorkomen of worden verwacht. Vervolgens is een beoordeling gegeven van de effecten van de werkzaamheden en het gebruik op de eventueel aanwezige beschermde soorten.

Tot slot is advies gegeven over de eventuele noodzaak voor mitigerende maatregelen en zijn er aanbevelingen gedaan voor het verdere traject (onder andere omtrent aanvullende veldinventarisaties, mitigerende maatregelen, eventuele ontheffingsaanvraag).

3.2 BUREAUSTUDIE

Op basis van de bureaustudie is in beeld gebracht welke beschermde soorten in en nabij het plangebied voor kunnen komen (zie onderstaande tabel).

Soort(groep)	T 1	T 2	T 3	T 3 en Bijlage IV	Vogels Categorie beschermd nest
Vaatplanten					
Kleine zonnedauw, Klokjesgentiaan, Rietorchis,		X			
Ronde zonnedauw, Ruig klokje, Spaanse ruiter,		X			
Vleeskleurige orchis, Waterdriblad, Wilde gagel,		X			
Wilde marjolein.		X			
Vissen					
Kleine modderkruiper		X			
Bittervoorn			X		
Amfibieën					

Kleine watersalamander	X				
Gewone pad	X				
Bruine kikker	X				
Rugstreepad				X	
Heikikker				X	
Kamsalamander				X	
Poelkikker				X	
Reptielen					
Ringslang			X		
Grondgebonden zoogdieren					
Mol	X				
Egel	X				
Konijn	X				
Vos	X				
Eekhoorn		X			
Vleermuizen					
Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Gewone of grijze grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Watervleermuis.				X	
				X	
				X	
				X	
(Broed)vogels					
Vogels met jaarrond beschermde nesten:					
Boomvalk					4
Buizerd					4
Gierzwaluw					2
Grote gele kwikstaart					3
Havik					4
Huismus					2
Kerkuil					3
Ooievaar					3
Ransuil					4
Roek					2
Slechtalk					3
Sperwer					4
Steenuil					1
Wespendief					4
Ongewervelden					
Heideblauwtje			X		
Rouwmantel			X		
Gevlekte witsnuitlibel			X		
Groene glazenmaker			X		

Figuur 6 Beschermde soorten die op basis van de bureaustudie in het plangebied verwacht worden. Zie hoofdstuk 2 voor uitleg van de T(abel)-nummers.

3.3 HABITATGESCHIKTHEIDSBEOORDELING

Veldbezoek

Op 4 januari 2012 heeft mevrouw E.R. Plantaz, ecooloog bij ARCADIS, een bezoek gebracht aan het plangebied.

Algemene bevindingen

Het plangebied overlapt met veeweiden en grenst aan een bestaande veehouderij. Er liggen geen sloten in het plangebied. Rondom het erf van de bestaande veehouderij staan bomen in laanstructuur (onder andere bestaande uit de Gewone es en Berk) welke eind jaren tachtig zijn aangeplant. Onder de bomen heeft enige struweelvorming plaatsgevonden. Tussen de bomenlaan en de veeweide ligt een dichtbegroeide verruigde groenstrook met vogelmuur en gras.

Soort(groep)specifieke bevindingen

Planten

Het voorkomen van beschermde plantensoorten wordt gezien de vermestingsgraad en het intensieve gebruik van het terrein uitgesloten.

Vogels

De opstallen, bomen en het struweel van en rond de bestaande melkveehouderij vormen potentieel nestgebied voor zowel vogels zonder jaarrond beschermd nest als vogels met een jaarrond beschermd nest (bijvoorbeeld zwaluwen). Er heeft een inspectie plaatsgevonden naar het voorkomen van jaarrond beschermde nesten/verblijfplaatsen in bomen. Dit was goed mogelijk aangezien de bomen ten tijde van het veldbezoek niet blad-dragend waren. Uitgezonderd een boom ten zuiden van het boerenerf zijn er geen grote vogelnesten in bomen aangetroffen. Gezien de nabijheid van het aangetroffen nest tot het boerenerf en de enkele bomenlaan waarin de nestboom zich bevindt, gaat het zeer waarschijnlijk om een nest van een Ekster of Zwarte kraai. In de koeienstal en aan het woonhuis broeden jaarlijks meerdere paren Boerenzwaluwen en Huiszwaluwen [mondelinge mededeling eigenaar veehouderij].

Vissen

Er zijn geen sloten in het plangebied aanwezig. Het voorkomen van beschermde vissoorten wordt uitgesloten.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. De weide en rommelhoeken van de opstallen vormen geschikt habitat voor algemene amfibiesoorten als de Gewone pad, Bruine kikker en Bastaardkikker. Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibiesoorten in de directe nabijheid van de veehouderij en het plangebied wordt niet verwacht.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Met name de weide, opstallen en het struweel vormen geschikt leefgebied voor deze groep soorten. Het voorkomen van grondgebonden zoogdieren wordt niet uitgesloten. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen. Deze worden gezien de aanwezige vegetatie opbouw ook niet verwacht.

Vleermuizen

Er zijn geen holen in de bomen aangetroffen. De bomen tussen de veehouderij en de te creëren kinderboerderij zijn dermate dun dat dit ook niet wordt verwacht. Het is niet bekend of er gebouwen bewonende vleermuizen in het woonhuis verblijven. Aangezien er gedurende de dag en schemer veel

verstorende activiteiten plaatsvinden (het rondrijden van zware machines op het erf), worden slechts de minder verstoringsgevoelige soorten in het woonhuis verwacht (bijvoorbeeld de Gewone dwergvleermuis). De overige opstallen zijn niet geschikt als vleermuisverblijfplaatsen: Deze zijn open en hebben golfplaten daken.

De weiden en randvegetatie vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Nabij de boerderij (en het plangebied) worden minder verstoringsgevoelige soorten als de Gewone dwergvleermuis en de Ruige dwergvleermuis verwacht. Het plangebied zelf betreft geen belangrijk foerageergebied. Er is zeer veel geschikt foerageergebied aanwezig in de nabijgelegen Hilversumse Meent en het veenweidegebied.

Ongewervelden

Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten wordt uitgesloten.

Soortgroep	Te verwachten soorten
(Broed)vogels	Algemene soorten en soorten met jaarrond beschermde nesten (Boerenwaluw, Huiswaluw)
Amfibieën	algemene soorten
Grondgebonden zoogdieren	algemene soorten
Vleermuizen . Verblijfplaats: Foyerageergebied:	Gewone dwergvleermuis Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis

Figuur 7 Overzicht van beschermde soort(groep)en die op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens binnen de beïnvloedingszone van het plangebied worden verwacht.

4

Effectbeoordeling flora- en faunawet

4.1 VOGELS - ALGEMEEN

Indien voor broedvogels verstorende werkzaamheden, zoals heiwerkwerkzaamheden, gedurende het broedseizoen (half maart t/m juli) plaatsvinden nabij vogelnesten of wanneer gedurende het vogelbroedseizoen vegetatie wordt verwijderd waar vogelnesten zich in bevinden, kunnen vogelnesten, eieren en jonge vogels verloren gaan. Dit is in strijd met de artikelen 9 en 11 Ffw.

4.2 VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Met de huidige informatie wordt het voorkomen van jaarrond beschermde nesten(verblijfplaatsen) in de vegetatie uitgesloten. Jaarrond beschermde nesten van de Huiszwaluw en Boerenzwaluw bevinden zich in de veestallen en het woonhuis. Hier vindt jaarrond reeds een verstoring plaats (geluid, licht en beweging door onder andere rondrijdende machines). Er gaan geen zwaluwnesten verloren bij de uitbreiding met de kinderboerderij, noch wordt er op zeer dichte afstand bij de nesten gewerkt. Uitvliegroutes blijven behouden. Er is daarom geen sprake van een wezenlijke verstoring van broedende zwaluwen of het verloren gaan van een vaste rust- of verblijfplaats van zwaluwen gedurende de werkzaamheden of het gebruik van de kinderboerderij.

4.3 ALGEMENE AMFIBIEËN

Bij de aanleg van de kinderboerderij gaat een kleine hoeveelheid leefgebied van (algemene) amfibieën verloren. Dit is in strijd met artikel 11 Ffw. Gedurende de werkzaamheden kunnen exemplaren van algemene amfibieën beschadigd raken of sterven. Dit is in strijd met artikel 9 Ffw. Voor algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen indien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. De in het plangebied verwachte soorten komen binnen de hele regio voor en hebben een gunstige staat van instandhouding. Het verdwijnen van een kleine hoeveelheid van het leefgebied en enkele individuen zal zeker niet leiden tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

4.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bij de aanleg van de kinderboerderij gaat een kleine hoeveelheid leefgebied van (algemene) grondgebonden zoogdieren verloren. Dit is in strijd met artikel 11 Ffw. Gedurende de werkzaamheden kunnen exemplaren van algemene grondgebonden zoogdieren beschadigd raken of sterven. Dit is in strijd met artikel 9 Ffw. Voor algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen indien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. De in het plangebied verwachte soorten komen binnen de hele regio voor en hebben een gunstige staat van instandhouding. Het verdwijnen van een klein deel van het leefgebied en enkele individuen zal zeker niet leiden tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

4.5 VLEERMUIZEN

Het woonhuis vormt een potentieel geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Tevens vormen de vegetatie en weide mogelijk foerageergebied voor vleermuizen. Er is geen sprake van belangrijk foerageergebied.

Het woonhuis en veehouderij blijven onaangeroerd. Eventueel in het woonhuis verblijvende vleermuizen zullen niet dusdanig verstoord worden dat deze niet meer in het woonhuis kunnen verblijven of deze niet meer kunnen bereiken. Immers, er is reeds sprake van verstoring door licht, geluid en beweging en de geleidende structuren (vegetatie en opstallen) blijven behouden. De erfbeplanting zal zelfs worden uitgebreid rondom de kinderboerderij en er wordt een kleine boomgaard aangelegd waar vleermuizen kunnen foerageren. Er zal daardoor per saldo een verbetering van leefgebied optreden. Er is geen sprake van mogelijke verbodsovertreding ten aanzien van vleermuizen.

Hieronder wordt het bovengenoemde in tabelvorm weergegeven.

Soort (bescherming)	Artikel 9	Artikel 10	Artikel 11	Artikel 12
Algemeen voorkomende broedvogels	X	X	X	X
Algemene amfibieën	X	X	X	X
Algemeen voorkomende zoogdieren	X	X	X	X
<i>Voor algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen indien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. De in het plangebied verwachte soorten komen binnen de hele regio voor en hebben een gunstige staat van instandhouding. Het verdwijnen van een klein deel van het leefgebied en enkele individuen zal zeker niet leiden tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Er geldt zodoende een vrijstelling voor deze soorten.</i>				
<i>Voor algemeen voorkomende broedvogels kan verstoring eenvoudig voorkomen worden door buiten het broedseizoen (half maart t/m juli) te werken.</i>				

Figuur 8 Overzicht mogelijke verbodsovertredingen in het kader van de Flora- en faunawet.

5

Conclusies en aanbevelingen flora- en faunawet

5.1 CONCLUSIES

Op basis van deze quick scan worden de volgende conclusies getrokken:

- In het plangebied komen beschermde soorten voor. Het betreft zowel algemene soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren (Tabel 1) als strikt beschermde (broed)vogels. Het wordt niet uitgesloten dat er tevens vleermuizen in het plangebied verblijven en foerageren.
- Negatieve effecten op beschermde Tabel 1-soorten (*in casu* algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren) kunnen niet uitgesloten worden. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt echter niet in gevaar. Er geldt zodoende een vrijstelling voor deze soorten voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Er is voor de Tabel 1-soorten geen ontheffing nodig.
- Negatieve effecten op broedvogels zonder jaarrond beschermd nest worden niet uitgesloten. Het is niet mogelijk een Ffw-ontheffing te krijgen voor onderhavige ontwikkeling. Effecten dienen zodoende voorkomen te worden. De voorgestelde mitigerende maatregel om negatieve effecten uit te sluiten is om de werkzaamheden aan te vangen voorafgaand aan het broedseizoen (voor half maart). Hierdoor wordt het plangebied ongeschikt voor broedvogels en zullen deze zich er niet vestigen. Verstoring wordt daarmee voorkomen. De werkzaamheden kunnen dan ook tijdens het broedseizoen worden voortgezet. Voor broedvogels zeer versturende werkzaamheden (zoals verwijderen groen, heiwerkzaamheden) worden wel altijd buiten het broedseizoen (half maart t/m juli) uitgevoerd.
- Negatieve effecten op vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermd nest (Boerenwaluw en Huiswaluw) worden uitgesloten. Er is geen Ffw-ontheffing nodig voor deze soortgroepen.
- Voor alle dier- en plantensoorten geldt een algemene zorgplicht. Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. onnodig aangetast (bij planten) worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht. Teneinde aan de zorgplicht te voldoen, wordt aangeraden conform een ecologisch protocol te werken.

5.2 AANBEVELINGEN

Op basis van deze quick scan worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Vang aan met de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen van vogels (half maart t/m juli).
- Werkzaamheden die leiden tot veel verstoring (verwijderen groen, heiwerkzaamheden) worden buiten uit broedseizoen uitgevoerd.

Deel C Voortoets Natuurbeschermingswet

6

Juridisch kader Natuurbeschermingswet

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde Natuurmonumenten.

6.1 NATURA 2000-GEBIED

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen of aangemeld. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Om dit toetsbaar te maken kent de Nb-wet voor projecten en andere handelingen die gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden zouden kunnen hebben, een vergunningplicht (artikel 19d Nb-wet). Ook geldt dat bestuursorganen voor de vaststelling van een plan moeten toetsen of dit mogelijk negatieve effecten kan hebben op deze soorten en habitats (artikel 19j Nb-wet). Indien het optreden van negatieve effecten niet kan worden uitgesloten, dient een passende beoordeling te worden opgesteld. De passende beoordeling is in het geval van een project de basis van de vergunningverlening. Gebruik dat is opgenomen in een vastgesteld Natura 2000-beheerplan en in overeenstemming met de daarin opgenomen voorwaarden wordt verricht, is vrijgesteld van de vergunningplicht.

Een vergunning voor een project wordt in beginsel alleen verleend, of een plan kan alleen worden vastgesteld, wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Indien significante gevolgen op instandhoudingsdoelen niet kunnen worden uitgesloten, kan slechts een vergunning worden verleend, of het plan worden vastgesteld, indien aan de volgende criteria wordt voldaan: alternatieve oplossingen voor het plan of project ontbreken, er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang, voorafgaande aan het toestaan van een afwijking moet zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt. Dit is de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen. Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang.

Als er significante effecten zijn op prioritaire soorten of habitats waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

6.2 BESCHERMD NATUURMONUMENT

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Nb-wet ook Beschermde Natuurmonumenten. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als Beschermd Natuurmonument of Staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten (BNM).

Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten valt samen met Natura 2000-gebieden. Voor het overlappende deel vervalt de status beschermd natuurmonument indien het aanwijzingsbesluit definitief is vastgesteld. In het Natura 2000-beheerplan van het Natura 2000-gebied kunnen instandhoudingsdoelen worden opgenomen ten aanzien van behoud, herstel en de ontwikkeling natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van een gebied. Hier kan zodoende een vertaalslag plaatsvinden van het BNM naar het Natura 2000-gebied. Dit is echter niet verplicht.

Voor deze (voormalige) BNM waarden geldt een vergunningplicht ingevolge Art 16 Nb-wet. Een aanvraag van een vergunning als bedoeld in art 19d Nb-wet wordt dan tevens aangemerkt als een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in art 16 Nb-wet.

6.3 ONDERZOEK VOOR VERGUNNINGVERLENING EN PLANVASTSTELLING BIJ EEN NATURA 2000-GEBIED

De Natuurbeschermingswet kent twee routes voor het verlenen van een vergunning (artikel 19d Nb-wet) of het vaststellen van een plan (artikel 19j Nb-wet). Als sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats of habitats van soorten, moet een Passende Beoordeling uitgevoerd worden. Als er wel verslechtering van de kwaliteit van habitats of habitats van soorten op kan treden, maar deze zeker niet significant zal zijn, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets. Als er geen sprake is van een significante verstoring van soorten en geen verslechtering van de kwaliteit van habitats of de habitats van soorten, is er geen Natuurbeschermingswetvergunning nodig. In dat geval hoeft er ook geen nader onderzoek gedaan te worden.

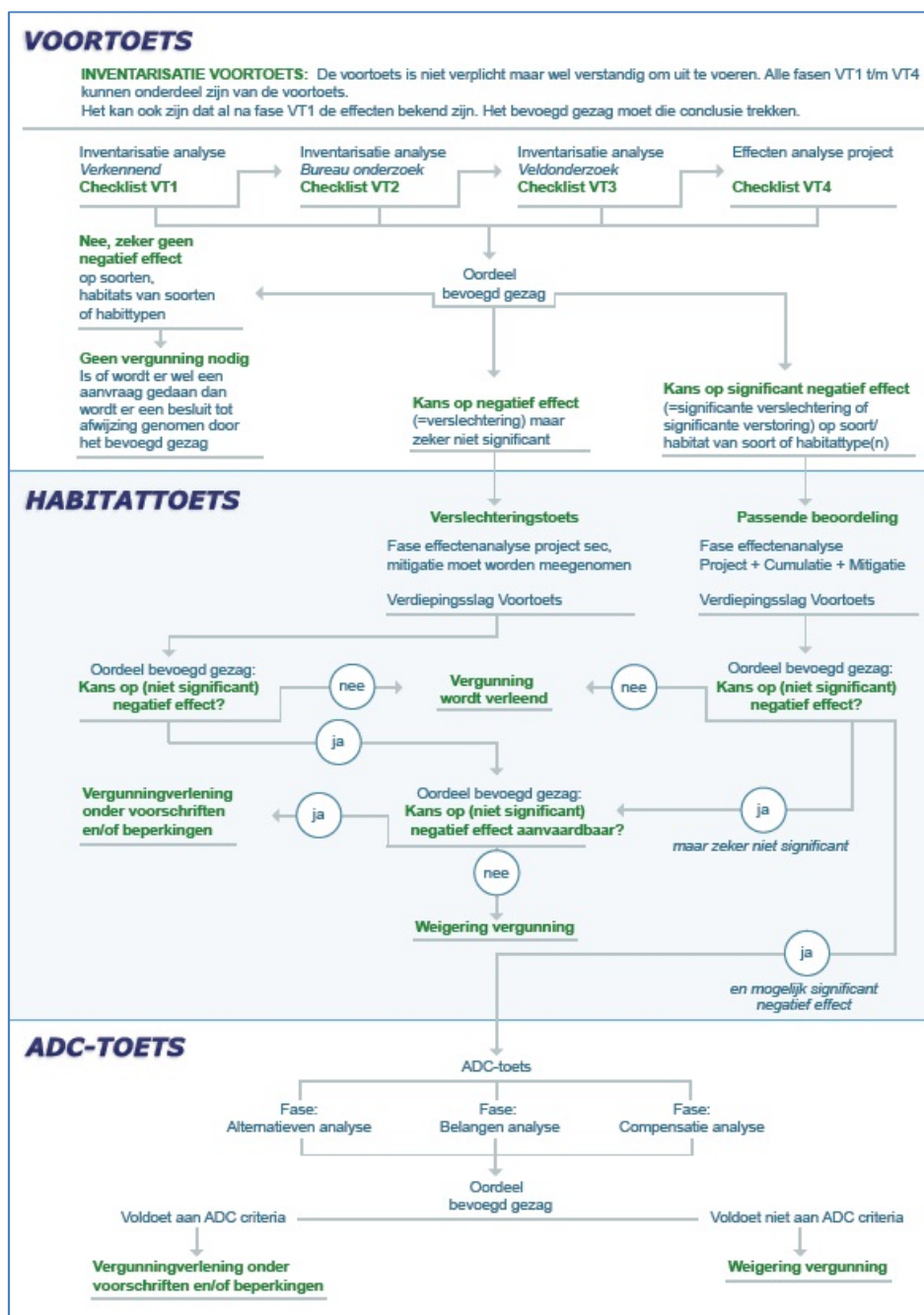
Toetsing voor planvaststelling (art 19 j)

Wanneer een bestuursorgaan een plan maakt, schrijft artikel 19j voor dat getoetst moet worden of het plan negatieve gevolgen kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Als dit niet uitgesloten kan worden dan moet een passende beoordeling ex artikel 19j opgesteld worden. Deze passende beoordeling maakt ook onderdeel uit van een milieueffect-rapportage van hetzelfde plan. Alleen als uit de passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten zijn uit te sluiten of als voldaan is aan de ADC criteria, mag het plan worden vastgesteld door het bestuursorgaan.

Toetsing voor vergunningverlening (art 19d)

Een project of handeling die mogelijk significant negatieve effecten kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied mag niet worden uitgevoerd zonder vergunning. Een vergunning wordt alleen verleend als significant negatieve effecten zijn uit te sluiten of als voldaan is aan de ADC criteria. De basis voor de vergunningsaanvraag is de passende beoordeling.

In de onderstaande figuur is bovenstaande schematisch weergegeven.

6.4 VOORTOETS

De Natuurbeschermingswet eist dat ieder plan (artikel 19j Nb-wet) of project (artikel 19d Nb-wet) dat kan leiden tot significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied, wordt onderworpen aan een Passende Beoordeling. Dit geldt tevens voor activiteiten die buiten het gebied plaatsvinden maar doorwerken op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied (externe werking). Om te bepalen of een plan of project significante effecten kan hebben wordt als eerste stap een Oriëntatiefase (ook wel Voortoets genoemd) doorlopen.

In de Oriëntatiefase wordt bepaald of een plan of project tot significante effecten kan leiden, en zo ja op welke gebieden dat het geval is en voor welke aspecten. Gebieden waarop mogelijk significante effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten, hoeven niet passend beoordeeld te worden. Ook kunnen op basis van de uitkomsten van de Oriëntatiefase in de Passende Beoordeling bepaalde effecten buiten beschouwing gelaten worden als in de Oriëntatiefase duidelijk is geworden dat deze zeker niet op zullen treden. De Oriëntatiefase kan (per onderzocht gebied) drie verschillende uitkomsten hebben:

1. Er is geen verslechtering van de kwaliteit van habitats of habitats van soorten en hoogstens sprake van een niet-significante verstoring van soorten. In dat geval hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, kan het plan worden vastgesteld en is een Natuurbeschermingswetvergunning niet nodig. Wel dient dit ter risicobeperking bij het bevoegd gezag geverifieerd te worden.
2. Er is sprake van een verslechtering van de kwaliteit van habitats of habitats van soorten. In dat geval is een Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Deze kan alleen verleend worden als de verslechtering niet onaanvaardbaar is.
3. Er is kans op significante verslechtering van de kwaliteit van habitats of habitats van soorten en/of significante verstoring van soorten. In dat geval dient een Passende Beoordeling van de gevolgen van het plan of project opgesteld te worden.

Definitie significante effecten

Een activiteit heeft significante effecten als zij de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied in gevaar brengt. Hiervoor is geen objectieve grens; per geval zal bekeken worden of een effect significant is. Het oordeel moet gebaseerd zijn op de specifieke situatie die van toepassing is. Hierbij moeten óók cumulatieve effecten onderzocht worden (Ministerie van LNV, 2006).

6.5 PASSENDE BEOORDELING

Bij de Passende Beoordeling wordt gedetailleerd in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van de activiteit op de natuurwaarden in het gebied en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen de initiatiefnemer van plan is te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. De significantie van de gevolgen moet met name worden beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden van het gebied. Omkeerbare en tijdelijke effecten kunnen ook significant zijn.

Indien uit de passende beoordeling, waarbij ook rekening moet worden gehouden met cumulatieve effecten, de zekerheid verkregen is dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van een gebied niet aantast (er zijn dus toch geen significante effecten) kan het bevoegd gezag vergunning verlenen.

Als er wel significante effecten op zullen treden, mag alleen een vergunning worden verleend als alternatieve oplossingen voor het project ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (ADC-toets).

6.6 ONDERZOEK VOOR PLANVASTSTELLING EN VERGUNNINGVERLENING BIJ EEN BESCHERMD NATUURMONUMENT

De status Beschermd Natuurmonument heeft als gevolg dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben (ook bij twijfel) voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Bij Beschermd Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals

bij de Natura 2000-gebieden. Wel bevat het aanwijzingsbesluit van een Beschermd Natuurmonument een overzicht van de te behouden natuurwaarden.

Voor Beschermd Natuurmonumenten geldt, net als voor Natura 2000-gebieden, ook de zogenaamde zorgplichtbepaling (art. 191 Nb-wet). Deze zorgplicht houdt onder andere in dat als een activiteit wordt ondernomen, waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden (tenzij uit een vergunning anders blijkt). Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

Voor het onderzoek dat ten grondslag ligt aan een activiteit met negatieve gevolgen voor een Beschermd Natuurmonument bestaan geen voorschriften zoals bij Natura 2000-gebieden. Het onderzoek zal in ieder geval antwoord moeten geven op de vraag in hoeverre de handelingen schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het Beschermd Natuurmonument of het Beschermd Natuurmonument ontsieren en of dit al dan niet significante gevolgen kan hebben voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren of planten in het Beschermd Natuurmonument.

Het toetsingskader en het traject tot vergunningverlening is zodoende in grote lijnen vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden. Een duidelijk verschil is gelegen in uitzonderingsmogelijkheden voor vergunningverlening indien significante gevolgen niet uitgesloten kunnen worden; in tegenstelling tot bij een Natura 2000-gebied hoeft bij beschermde natuurmonumenten geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook vindt er geen toetsing aan redenen van groot openbaar belang plaats. Er is hier zodoende sprake van ruimte voor gemotiveerde belangenafweging.

Bij een toetsing in het kader van planvaststelling hoeft niet getoetst te worden aan de doelen van de Beschermd Natuurmonumenten (artikel 19j lid 1). Voor het vaststellen van het bestemmingsplan geldt echter wel dat een uitvoerbaarheidstoets moet worden uitgevoerd. Er moet dus wel worden beoordeeld of voor de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt mogelijk een vergunning ex artikel 16 Nb-wet noodzakelijk is en zo ja, of deze verleend kan worden.

7

Afbakening effect en reikwijdte

7.1 INLEIDING

Als gevolg van het initiatief kan een aantal effecten optreden, welke mogelijk gevolgen hebben op instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden. Hierbij wordt, indien relevant, onderscheid gemaakt tussen tijdelijke effecten (tijdens en direct na de uitvoeringsfase) en permanente effecten (tijdens de gebruiksfase). Voor de afbakening van de effecten is de effectenindicator van het ministerie EL&I als leidraad gebruikt (www.minlnv.nl). Op basis van de milieufactoren die gepaard gaan met de werkzaamheden en de impressies van het veldbezoek is een inschatting gemaakt of de instandhoudingsdoelen (soorten/habitats) van de beschermde gebieden hiervan effecten kunnen ondervinden.

De hierna volgende effecten treden op als gevolg van het initiatief.

7.2 AFBAKENING EFFECTEN EN REIKWIJDTE

7.2.1 OPPERVLAKTEVERLIES

Permanent effect

Als gevolg van de realisatie van de kinderboerderij en de theeschenkerij vindt ongeveer 1,2 ha ruimtebeslag plaats. Het plangebied ligt niet in een beschermd natuurgebied, dus een direct effect op onder de Nb-wet beschermde natuurwaarden is uit te sluiten. Wel is het mogelijk dat het plangebied overlapt met het foerageergebied van vogels met een instandhoudingsdoel die foerageren in de graslanden (ganzen, smient). In de huidige situatie vindt in het plangebied en de directe omgeving al optische verstoring en geluidsverstoring plaats als gevolg van de bedrijvigheid bij de naastgelegen veehouderij (maximaal 70 meter afstand van het plangebied), de lokale ontsluitingsweg de Melkmeent (maximaal 150 meter afstand van het plangebied) en de N346 (400 meter afstand van het plangebied). Ganzen en smienten zijn zeer gevoelig voor verstoring en vermijden gebieden dicht langs wegen en bebouwing. Verstoring van ganzen vindt plaats op afstanden van 500-2000 meter (Krijgsveld et al. 2008). Het kan dan ook uitgesloten worden dat het plangebied op dit moment gebruikt wordt als foerageergebied door vogels met een instandhoudingsdoel.

Permanent oppervlakteverlies is geen relevant effect.

7.2.2 VERSTORING (OPTISCH, LICHT, GELUID, TRILLINGEN)

Tijdelijk effect

Tijdens de bouw van de kinderboerderij en theeschenkerij zal als gevolg van de aanwezigheid van mensen en het in bedrijf zijn van machines tijdelijke verstoring in de vorm van beweging, geluid en trillingen

plaatsvinden. Omdat er niet 's nachts wordt gewerkt kan het optreden van lichtverstoring worden uitgesloten. Het optreden van trillingen zal zeer beperkt zijn, omdat geen werkzaamheden plaatsvinden die leiden tot grote trillingen. Optische verstoring en met name geluidsverstoring als gevolg van de werkzaamheden kunnen wel tot enkele honderden meters buiten het plangebied reiken. Deze worden dus als leidend beschouwd voor het bepalen van de verstoringseffecten.

In de huidige situatie vindt in het plangebied en de directe omgeving al optische verstoring en geluidsverstoring plaats als gevolg van de bedrijvigheid bij de naastgelegen veehouderij (maximaal 70 meter afstand van het plangebied), de lokale ontsluitingsweg De Melkmeent (maximaal 150 meter afstand van het plangebied) en de N346 (400 meter afstand van het plangebied). In de huidige situatie is de omgeving van het plangebied dus al verstoord door geluid en beweging. Alleen werkzaamheden die leiden tot een aanzienlijke geluidsverstoring, zoals heiwerkzaamheden zullen leiden tot een toename van verstoring in de omgeving.

Over de uitvoeringsfase is in dit stadium van het project nog weinig bekend. Worst case zal er dan ook van uitgegaan worden dat er wel geheid moet worden voor de bouw van de kinderboerderij. Naar het effect van werkzaamheden met piekgeluiden, zoals heiwerkzaamheden, op foeragerende, rustende en broedende is maar zeer beperkt onderzoek gedaan. Wel is onderzoek gedaan naar de dichtheid van broedvogels langs snelwegen, wat constante geluidsbronnen zijn (Reijnen *et al.* 1992). Hieruit is gebleken dat boven een gemiddeld geluidsniveau van 45 dB(A) het optreden van negatieve effecten op broedvogels kan worden uitgesloten. Voor de dichtheid van foeragerende, pleisterende en rustende vogels is geen empirisch onderzoek beschikbaar. Voor de effectbeschrijving wordt hierbij aangesloten op de methode van de Passende Beoordeling Maasvlakte II. In dit rapport is, op basis van beschikbare onderzoeken en expert judgement, een gemiddelde geluidsintensiteit van LAeq 24 uur 51 dB(A) op 0,3 m boven maaiveld als drempelwaarde voor verstoring aangehouden (Heinis *et al.* 2007).

Als uitgegaan wordt van heiwerkzaamheden met een bronvermogen van 108 dB(A) en een worst case scenario (open gebied, harde ondergrond) dan ligt de 51 dB(A) contour op 175 meter en de 45 dB(A) contour op 360 meter afstand van de bron. Omdat dit gaat om de geluidscontour van piekgeluiden en niet om gemiddelde geluidsniveaus, zal de werkelijke effectcontour aanzienlijk dichterbij de werkzaamheden liggen.

Gezien de afstand tot beschermde natuurgebieden (>360 meter) en het feit dat de heiwerkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, kan directe verstoring van broedvogels worden uitgesloten. De verstoring zal dan ook beperkt blijven tot herbivore watervogels, ganzen en de smient, die pleisteren of overwinteren in nabijgelegen natuurgebieden en foerageren in het weidegebied in de directe omgeving van het plangebied. Ganzen zijn zeer gevoelig voor verstoring en vermijden gebieden dicht langs wegen en bebouwing. Verstoring van ganzen vindt plaats op afstanden van 500-2000 meter (Krijgsveld *et al.* 2008). Gezien de nabijheid van bebouwing en de ligging van de N346 kan dan ook worden uitgesloten dat de omgeving van het plangebied gebruikt wordt als foerageergebied door deze soorten. Het optreden van verstoring is dan ook niet aan de orde.

Tijdelijke verstoring is geen relevant effect.

Permanent effect

Bij de exploitatie van de boerderij zal er sprake zijn van een zeer beperkte toename van geluid en beweging op het plangebied zelf. De kinderboerderij zal grotendeels overdag gebruikt worden en de toepassing van buitenverlichting zal beperkt zijn. Bovendien zal de uitstraling van het licht en optische verstoring worden beperkt door de omringende vegetatie.

In de huidige situatie vindt in het plangebied en de directe omgeving al optische verstoring en geluidsverstoring plaats door als gevolg van de bedrijvigheid bij de naastgelegen veehouderij (maximaal 70 meter afstand van het plangebied), de lokale ontsluitingsweg De Melkmeent (maximaal 150 meter afstand van het plangebied) en de N346 (400 meter afstand van het plangebied). De toename van verstoring is dermate beperkt dat deze verwaarloosbaar is.

Permanente verstoring is geen relevant effect.

7.2.3 STIKSTOFDEPOSITIE

Permanent effect

De exploitatie van de kinderboerderij gaat gepaard met een (beperkte) stikstofemissie. De emissie wordt veroorzaakt door de boerderijdieren (zie figuur 4 voor een overzicht van de boerderijdieren) en de toename in de verkeersdrukke (zie figuur 3). Aangezien het gros van de dieren kleine dieren betreft, is de stikstofemissie door de boerderijdieren zeer laag. De 15 kalveren die ook tijdelijk op de kinderboerderij komen te staan, zijn afkomstig van bestaande veebestanden van veehouderijen uit de omgeving. Deze kalveren maken dan ook geen onderdeel uit van het bestand van de kinderboerderij.

De toename in verkeersdrukke wordt laag geschat, omdat, gezien de ligging van de boerderij aan een fiets- en wandelroute, er voornamelijk fietsers en wandelaars op de boerderij worden verwacht (zie paragraaf 1.2). Ook worden er niet meer groepen bezoekers verwacht dan voorheen, aangezien reeds in de afgelopen jaren jaarlijks een educatieve rondleiding op de veehouderij werd gehouden (maximaal 35 groepen per jaar die een halve dag op de boerderij verblijven).

Om de toename van stikstofdepositie in beeld te brengen is een berekening uitgevoerd³. De resultaten van deze berekening staan in figuur 9. Hierin is te zien dat er sprake is van een zeer beperkte toename van stikstofdepositie (tot 0,2 mol/ha/jr) op de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer.

De toename van stikstofdepositie is een relevant effect voor de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer. De ecologische effecten worden in hoofdstuk 8 bepaald.

³ In bijlage 2 zijn de invoergegevens gegeven. Voor de emissies is gebruik gemaakt van de RAV-lijst oktober 2011.

Figuur 9 Toename van stikstofdepositie als gevolg van de kinderboerderij.

7.3 AFBAKENING GEBIEDEN

Als gevolg van de realisatie van de kinderboerderij en de theeschenkerij vindt een beperkte toename van stikstofdepositie plaats op de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer. Negatieve effecten op andere beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en Beschermde Natuurmonumenten) zijn uitgesloten.

In deze paragraaf worden de instandhoudingsdoelen van deze beschermde natuurgebieden beschreven.

Figuur 10 De ligging van de Natura 2000-gebieden (geel) 'Oostelijke Vechtplassen' en 'Naardermeer' ten opzichte van de globale ligging van het plangebied (rood).

7.3.1 OOSTELIJKE VECHTPLASSEN

De Oostelijke Vechtplassen bestaat uit een reeks van laagveengebieden tussen de Vecht en de oostrand van Utrechtse heuvelrug. In het gebied bevinden zich door turfwinning ontstane meren en plassen, meest met een zandondergrond, sommige aanzienlijk verdiept door zandwinning. De combinatie van rivierinvloeden en invloeden van het watersysteem van de zandgronden heeft een rijke schakering van typen van moeras en moerasvegetaties doen ontstaan. In het gebied zijn twee belangrijke gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in petgaten en trilvenen). Belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (Roerdomp, Purperreiger) en zeer belangrijk voor broedvogels van moerassen met veel waterriet en lange oeverlijnen (Woudaap, Grote karekiet). Ook van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (porseleinhoen, zwarte stern, ijsvogel).⁴ In de wintermaanden verblijven flinke aantallen ganzen en eenden op de plassen. Doorgaans komen ze slapen op de grotere open wateren om overdag (ganzen) of 's nachts (eenden) het omringend polderland af te grazen.

⁴ Uit: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k>

Kwalificerende waarden Habitatrichtlijn	SVI Landelijk	Doelst opp vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. pop	Draagkracht # vogels	Draagkracht # broedparen
Habitattypen						
H3140 Kranswierwateren	--	>	>			
H3150 Meren met krabbenscheer	-	>	>			
H4010B Vochtige heide (laagveengebied)	-	=	=			
H6410 Blauwgraslanden	--	=	>			
H7140A Overgangs- en trilveen (trilveen)	--	>	>			
H7140B Overgangs- en trilveen (veenmosrietlanden)	-	>	>			
H7210 *Galigaanmoerassen	-	>	>			
H91D0 *Hoogveenbossen	-	=	=			
Soorten						
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>		
H1082 Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>		
H1134 Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149 Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1163 Riverierdonderpad	-	=	=	=		
H1318 Meervleermuis	-	=	=	=		
H1340 *Noordse woelmuis	--	>	>	>		
H1930 Groenknolorchis	--	=	=	=		
H4056 Platte schijfhoren	-	=	=	=		
Kwalificerende waarden Vogelrichtlijn						
Broedvogels						
A021 Roerdomp	--	>	>			5
A022 Woudaapje	--	>	>			10
A029 Purperreiger	--	=	=			40
A119 Porseleinhoen	--	=	=			8
A197 Zwarte stern	--	>	>			80
A229 IJsvogel	+	=	=			6
A292 Snor	--	=	=			150
A295 Rietzanger	-	=	=			880
A298 Grote karekiet	--	=	=			50
Niet-broedvogels						
A017 Aalscholver	+	=	=		geen	
A041 Kolgans	+	=	=		920	
A043 Grauwe gans	+	=	=		1200	

A050 Smient	+	=	=		2800	
A051 Krakeend	+	=	=		40	
A056 Slobeend	+	=	=		80	
A059 Tafeleend	--	=	=		120	
A068 Nonnetje	-	=	=		20	

Figuur 11 Instandhoudings-doelstellingen 'Oostelijke vechtplassen. Bron: ontwerpbesluit Oostelijke vechtplassen.

7.3.2 NAARDERMEER

Het Naardermeer is een natuurlijk meer dat op de overgang van de hoge zandgronden van het Gooi naar het (veen-) poldergebied van West-Nederland ligt. Het stond via de Vecht in open verbinding met de Zuiderzee en werd samen met zijn omgeving geteisterd door storm en vloed. Aan het eind van de 14de eeuw werd daarom het Naardermeer afgedamd en de verbinding met de Zuiderzee verbroken. Sindsdien heeft men twee maal geprobeerd het meer droog te leggen, maar na korte tijd heeft men het toch weer laten onderlopen. De waterhuishouding van het meer wordt gevoed door neerslag en kwelwater uit het Gooi. Het is het oudste Nederlandse natuurreserveaat, waarin, naast watervegetaties en verlandingszones, ook zich natuurlijk en vrijwel ongestoord ontwikkelende broekbossen voorkomen. Sinds 1984 worden maatregelen genomen om het inlaatwater te zuiveren. Mede als gevolg hiervan hebben kranswiervegetaties zich hersteld. Recentelijk zijn vernattingsmaatregelen in de graslanden rondom het Naardermeer genomen, waardoor de waterhuishouding verbeterd is. In de wateren met weinig golfslag groeien drijvende waterplanten al dan niet verankerd in de waterbodem. Deze begroeiingen bestaan in het gebied grotendeels uit grote fonteinkruiden. In de kleinere watergangen komen met kleine oppervlakte krabbescheerbegroeiingen voor. Bij verdergaande successie gaan de veenmosrietlanden en trilvenen over in drogere en zuurdere vegetatietypen die behoren tot moerasheide of veenbos. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit deze vegetatietypen. In het Laegieskampje, aan de zuidrand van het gebied, komt blauwgrasland voor.⁵

Kwalificerende waarden Habitatrichtlijn	SVI Lande- lijk	Doelst. Opp.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht # vogels	Draagkracht # broedparen
Habitattypen						
H3140 Kranswierwateren	--	=	=			
H3150 Meren met krabbescheer en fonteinkruiden	-	=	=			
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	-	=	=			
H6410 Blauwgraslanden	--	>	>			
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	>			
H91D0 *Hoogveenbossen	-	>	=			
Habitatsoorten						
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>		
H1082 Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>		
H1134 Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149 Kleine modderkruiper	+	=	=	=		

⁵ Uit: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k>

H1318 Meervleermuis	-	=	=	=		
H1903 Groenknolorchis	--	=	=	=		
H4056 Platte schijfhoren	-	=	=	=		
Kwalificerende waarden Vogelrichtlijn						
Broedvogels						
A017 Aalscholver	+	=	=			1500
A029 Purperreiger	--	=	=			40
A197 Zwarte Stern	--	=	=			30
A292 Snor	--	=	=			30
A298 Grote karekiet	--	>	>			10
Niet-Broedvogels						
A041 Kolgans	+	=	=			
A043 Grauwe Gans	+	=	=			

Figuur 12 Instandhoudingsdoelstellingen 'Naardermeer'. Bron: Ontwerpbesluit Naardermeer.

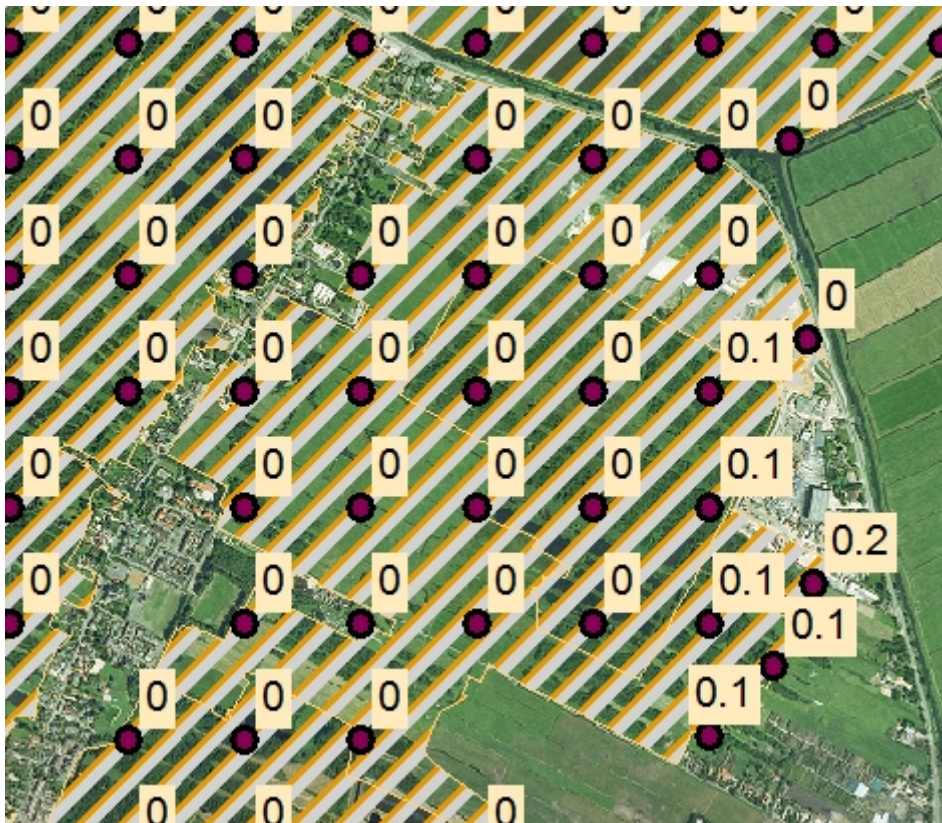
8

Effectbepaling

Als gevolg van de aanleg van de kinderboerderij en de theeschenkerij vindt een beperkte toename van stikstofdepositie plaats in de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer. In dit hoofdstuk wordt bepaald wat de ecologische effecten zijn van deze toename.

8.1 NATURA 2000-GBIED OOSTELIJKE VECHTPLASSEN

De toename van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen is te zien in figuur 13. De voor stikstof gevoelige instandhoudingsdoelen in de Oostelijke Vechtplassen zijn de habitattypen.

Figuur 13 Toename van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (in mol/ha/jr). (Uitsnede van figuur 9.)

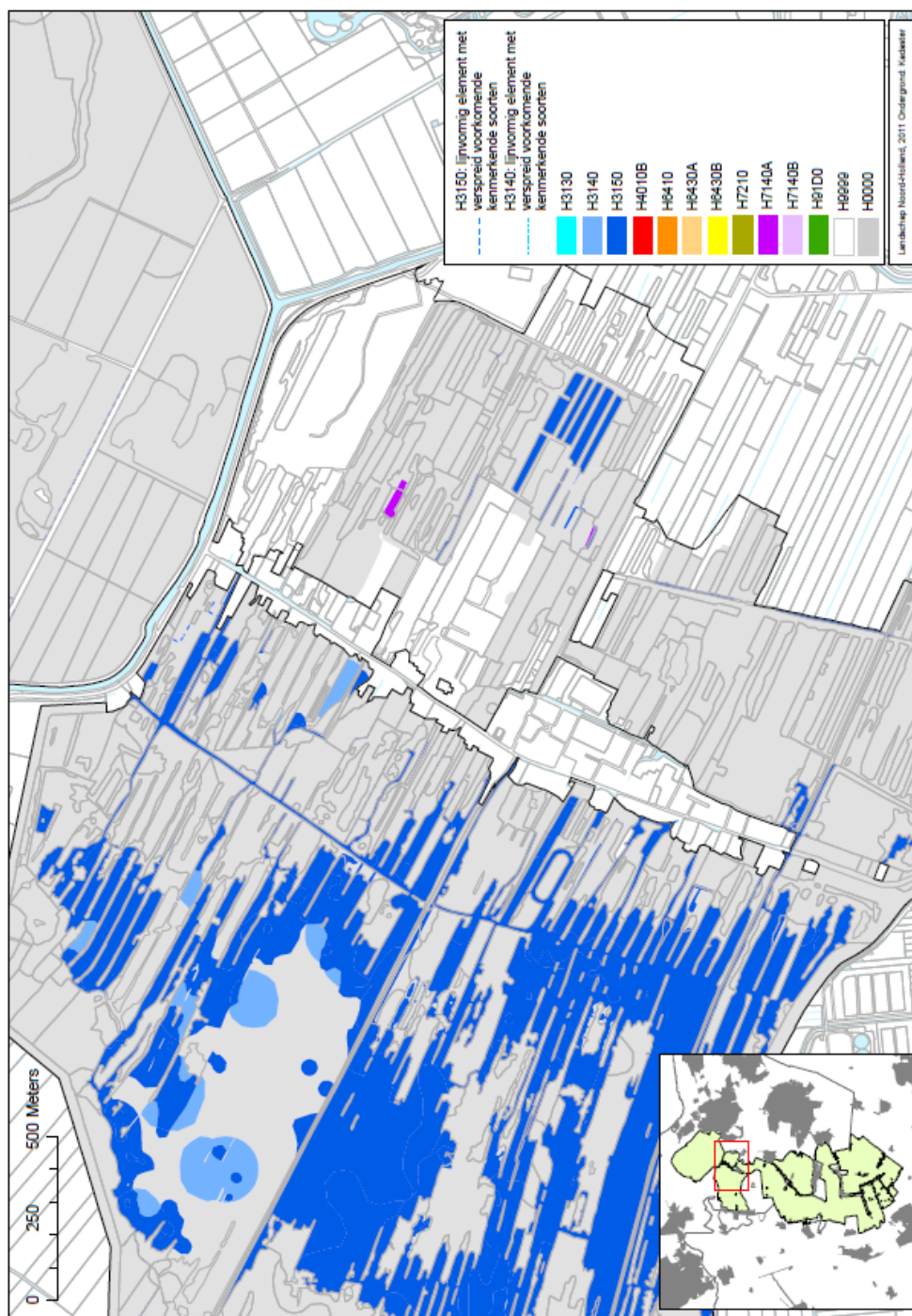
Op de habitattypekaart (figuur 14) is te zien dat er op één plek sprake is van overlap met een kwalificerend habitatype, namelijk H3150 Meren met krabbescheer. Dit habitatype is gevoelig voor stikstof met een kritische depositiewaarde (KDW) van 2100 mol/ha/jr (Dobben & Van Hinsberg 2008). Als

gevolg van de kinderboerderij en de theeschenkerij vindt een zeer beperkte toename van 0,1 mol/ha/jr plaats. De huidige achtergronddepositie waarde (ADW) is op die plek ruim onder de KDW voor dat habitatype, namelijk 1480 mol/ha/jr (zie figuur 15). De realisatie van de kinderboerderij en theeschenkerij zal dan ook niet tot het overschrijden van de KDW voor H3150 meren met krabbescheer.

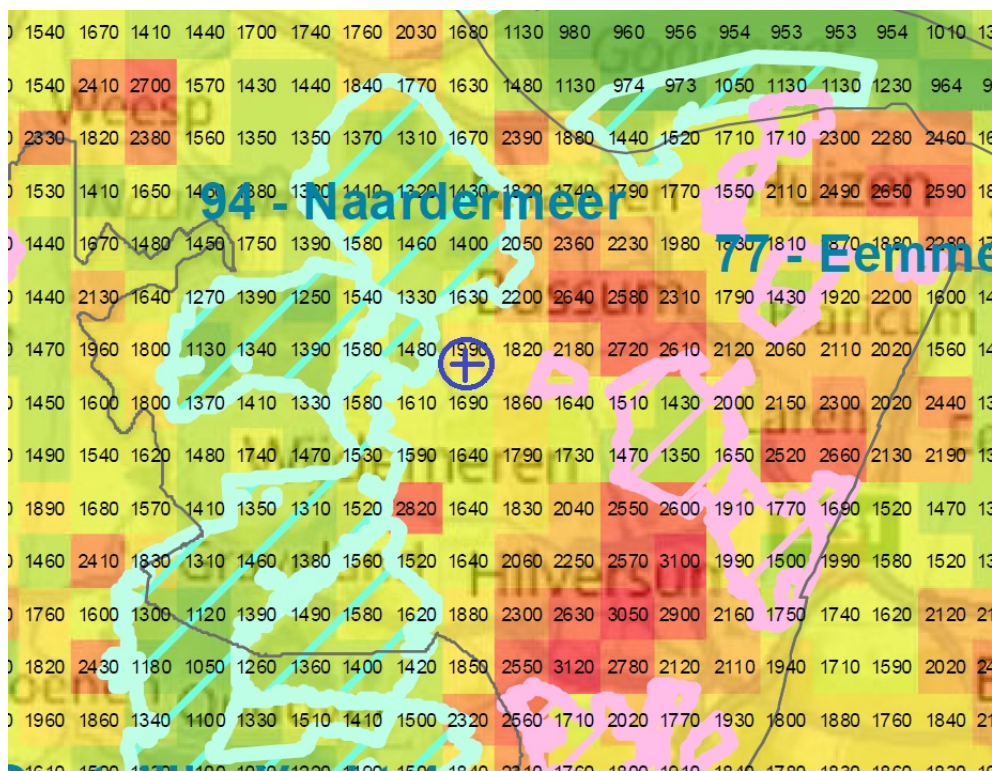
Op andere habitattypen vindt geen toename van stikstofdepositie plaats. De overige doelen zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie.

De kans op significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen is uitgesloten.

Figuur 14 Habitattypenkaart van het deel van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen waar een toename van stikstofdepositie plaatsvindt. Bron: Landschap Noord-Holland, 2011.

Figuur 15 Achtergrond depositie van stikstof (mol/ha/jr) in de omgeving van de kinderboerderij. In licht blauw is de begrenzing van Natura 2000-gebieden aangegeven. In roze is de begrenzing van Beschermde Natuurmonumenten aangegeven. In roze is de begrenzing van Beschermde Natuurmonumenten aangegeven. In donker blauw is de globale ligging van de kinderboerderij aangegeven. Bron: Pbl, 2011.

8.2 NATURA 2000-GEBIED NAARDERMEER

De geringe toename van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Naardermeer als gevolg van de kinderboerderij en de theeschenkerij is te zien in figuur 16.

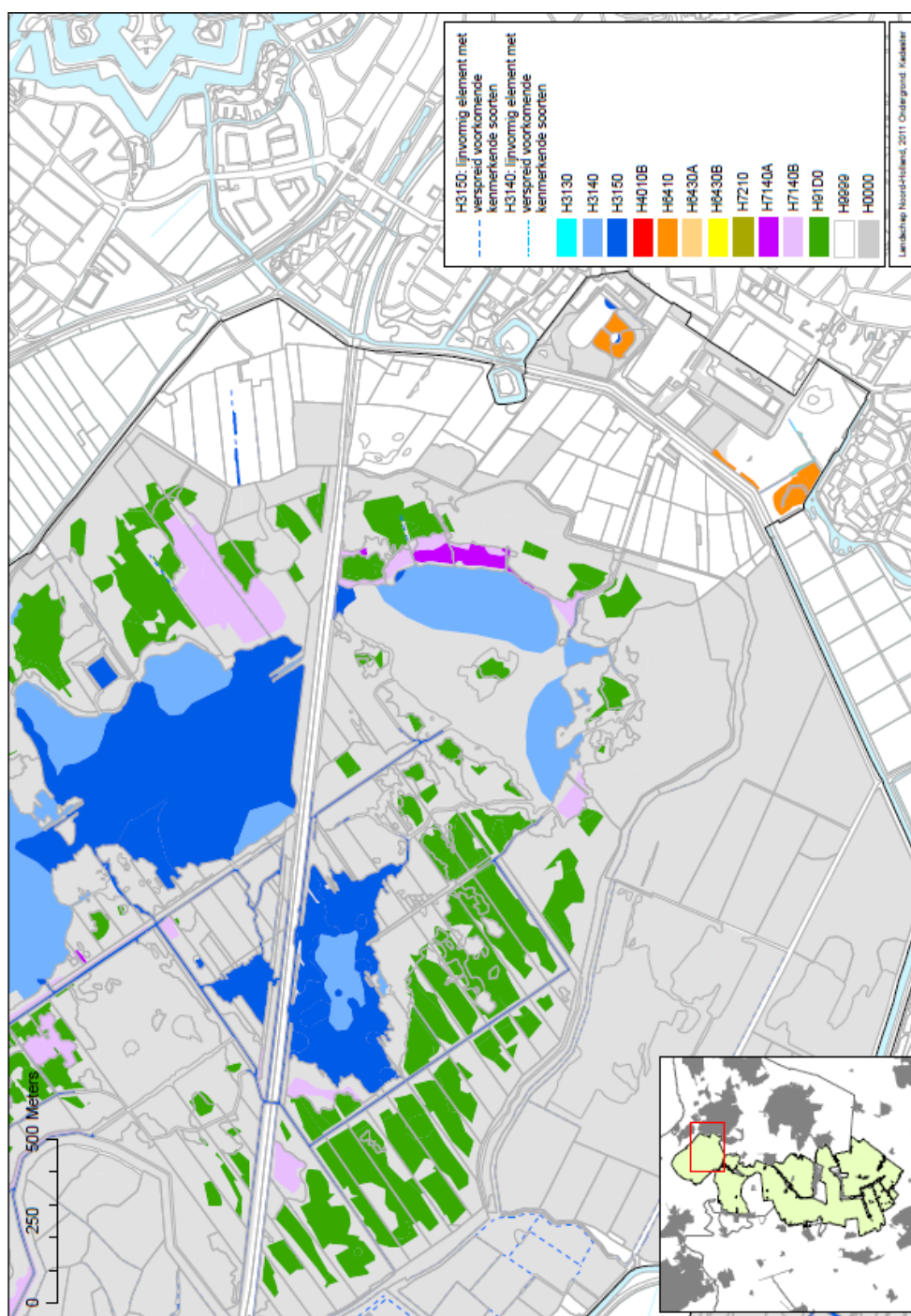

Figuur 16 Toename van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Naardermeer (in mol/ha/jr). (Uitsnede van figuur 9.)

De voor stikstof gevoelige instandhoudingsdoelen in het Naardermeer zijn de habitattypen. Op de habitattypekaart (figuur 17) is te zien dat er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie ter plaatse van kwalificerende habitattypen. Dit betekent dat de toename van stikstofdepositie dan ook niet zal leiden tot verslechtering van de kwaliteit van habitats.

De kans op significant negatieve effecten wordt uitgesloten.

Figuur 17 Habitattypenkaart van het deel van het Natura 2000-gebied Naardermeer, waar een toename van stikstofdepositie plaatsvindt. Bron: Landschap Noord-Holland, 2011.

9

Conclusie Natuurbeschermingswet 1998

Op basis van het voorgaande worden de volgende conclusies getrokken voor de Natuurbeschermingswet 1998:

- Als gevolg van de realisatie van de kinderboerderij en de theeschenkerij wordt een zeer beperkte toename van stikstofdepositie verwacht in de Natura 2000-gebieden Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer.
- Deze beperkte toename leidt niet tot vermindering van de kwaliteit of de oppervlakte van kwalificerende habitattypen in deze beschermde natuurgebieden.
- Verstoring van vogels- en habitatsoorten in deze en andere beschermde natuurgebieden treedt niet op.
- Significante negatieve effecten op onder de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde natuurwaarden als gevolg van het bestemmingsplan kunnen worden uitgesloten.
- De Natuurbeschermingswet 1998 staat de uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg; voor de bouw van de kinderboerderij is geen vergunning ex artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

Deel D Overig

10

Wet geurhinder en veehouderij

10.1 INLEIDING

Veehouders (met name varkens- en pluimveebedrijven) moeten bij hun bedrijfsuitvoering voldoen aan strenge regelgeving. De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor inrichtingen, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. Het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet geurhinder en veehouderij is vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 12 december 2006. Publicatie van de wet vond plaats op 12 juni 2008 (Staatsblad 197).

De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning) en is bepalend voor het voornemen. Deze geurwet geeft gemeenten vrijheid bij het bepalen van geurnormen. Veehouders moeten bij hun bedrijfsuitvoering voldoen aan stanknormen, die bepaald worden volgens een ingewikkeld systeem dat rekening houdt met de hoeveelheid dieren, het staltype, de diersoort en de ligging van het agrarisch bedrijf ten opzichte van verschillende typen woningen. Rond elk boerenbedrijf dat stank veroorzaakt wordt een denkbeeldige cirkel getrokken. Binnen deze 'geurcirkel' mogen geen nieuwbouwwoningen gebouwd worden.

De volgende paragraaf beschrijft het juridisch kader in relatie tot de nieuw te bouwen kinderboerderij. Daarna volgt een beknopte geuranalyse met de conclusies.

10.2 JURIDISCH KADER

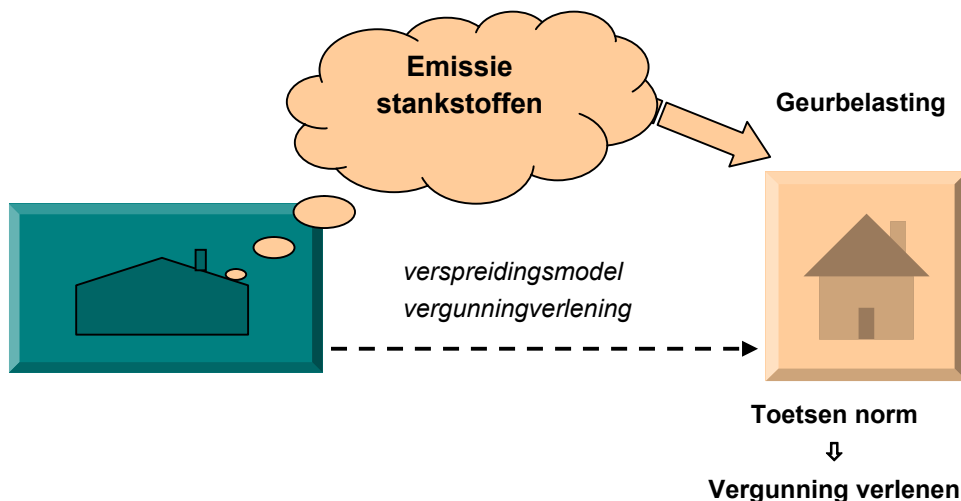
In de Wgv is sprake van een systematiek waarbij er één landsdekkend beoordelingskader is. Voor diercategorieën, waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (zoals varkens en pluimvee), wordt de toetsingswaarde uitgedrukt in een maximale geurbelasting op een geurgevoelig object. De geurbelasting wordt uitgedrukt in aantallen Europese odeur units in een volume-eenheid lucht (OU/m³: odeur units per kubieke meter lucht). Eerst wordt de geuremissie berekend door het aantal dieren te vermenigvuldigen met een geuremissiefactor. Vervolgens wordt de geuremissie vanuit de gezamenlijke dierenverblijven - samen met andere variabelen zoals de afstand tot de dichtstbijzijnde gelegen geurgevoelige objecten - ingevoerd in een geautomatiseerd model waarmee de verspreiding van de geur in de omgeving wordt berekend. De uitkomst hiervan is de geurbelasting op geurgevoelige objecten op basis van de vergunde dierplaatsen.

Voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals de melkveebedrijf naast de kinderboerderij, bedrijven met paarden en bedrijven met minder dan 50 dieren of minder dan 50 mestvarkeneenheden, gelden op grond van het Besluit landbouw milieubeheer vaste afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk objecten

binnen en buiten de bebouwde kom. In artikel 4 van het Besluit Landbouw milieubeheer is opgenomen dat de volgende afstanden gelden:

- Een afstand van 100 meter tot objecten in categorie I of II.
- Een afstand van 50 meter tot objecten in categorie III, IV en V.

De genoemde categorieën verwijzen naar de Brochure 'Richtlijn en Wet stankemissie veehouderijen', die geldig waren voor invoering van de Wet geurhinder en veehouderij en ten tijde van het opstellen van het Besluit landbouw milieubeheer.

Figuur 18 Geuremissie en geurbelasting in de vergunningverlening

Toelichting: geurgevoelig object

Onder een 'geurgevoelig object' wordt verstaan een gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of verblijf en die daarvoor permanent of regelmatig wordt gebruikt. Dit betekent dat in tegenstelling tot de oude wetgeving terreinen voor dagrecreatie, zoals een golfbaan of een voetbalveld, niet als een geurgevoelig object worden gezien. Een andere verandering is dat een gebouw dat in strijd met het bestemmingsplan als woning of verblijf wordt gebruikt geen wettelijke bescherming tegen geurhinder heeft.

Toepassing van technieken om de geurbelasting te verminderen

Ten opzichte van de oude regelgeving maakt de Wet geurhinder en veehouderij het mogelijk dat er bij de vergunningverlening veel meer rekening wordt gehouden met de technische uitvoering van stallen. Het betreft maatregelen om op bedrijfsniveau de geurverspreiding te beïnvloeden en daarmee de geurbelasting op een of meer geurgevoelige objecten te verminderen, zoals het toepassen van een schoorsteen. Daarnaast werd en wordt in de vergunningverlening rekening gehouden met de verschillen in geuremissies bij verschillende typen stalsystemen en de reductie van geuremissie die bereikt kan worden bij het toepassen van luchtwassers.

Eigen normstelling

Gemeenten kunnen op grond van de Wgv binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Zowel de normen als de vaste afstanden kunnen worden bijgesteld. Een eventuele afwijkende gemeentelijke normering dient vastgelegd te worden in een verordening. Hiervoor is een eigen geurbeleid nodig waarmee de noodzaak van afwijkende normstelling is aangetoond om de gewenste ruimtelijke visie te realiseren en waarmee de leefomgeving voor inwoners qua geurbelasting acceptabel is en blijft.

De gemeente Hilversum heeft geen eigen geurbeleid. Hierdoor zijn de wettelijke geurnormen van kracht voor de niet-concentratiegebieden. Figuur 19 laat zien welke ruimte er voor gemeenten in de niet-concentratiegebieden is om af te wijken van de wettelijke normen.

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke geurnorm (ou/m ³ 98 percentiel)	Range gemeentelijke geurnorm (ou/m ³ 98 percentiel)
<i>Intensieve veehouderij</i>		
Bebouwde kom	2	0,1 – 8
Buiten de bebouwde kom	8	2 – 20
<i>Grondgebonden landbouw (Wettelijke vaste afstand voor runderen en paarden)</i>		
Bebouwde kom	100 meter	50 meter
Buiten de bebouwde kom	50 meter	25 meter

Figuur 19 Bandbreedte gemeentelijke geurnormering niet-concentratiegebied op grond van de Wgv.

Omgekeerde werking volgens de regelgeving voor 2007

De normen, die voortvloeiden uit wetgeving inzake geurhinder van veehouderijen, dienden in de eerste plaats voor de vaststelling van de vraag of voor een veehouderij een milieuvergunning kon worden verleend op basis van de Wet milieubeheer. Deze normen vormden aldus een nadere precisering van het algemene beoordelingscriterium uit de Wet milieubeheer. Uit de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder (aangevuld met de Brochure Veehouderij en Hinderwet en de Cumulatiebeoordeling) en de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwonwikkelings- en verwevingsgebieden (zoals die tot 2007 golden) volgden afstandseisen voor de verlening van de milieuvergunning. Bevond zich binnen de zogenaamde stankcirkels een geurgevoelig object dan moest de milieuvergunningaanvraag worden geweigerd.

Deze afstandseisen golden onder het oude regime niet alleen voor de verlening van de milieuvergunning, maar speelden ook een rol bij de beoordeling van de vraag of een bepaalde geurgevoelige bestemming kon worden gelegd binnen de stankcirkels van een bestaande veehouderij. Deze zogenaamde 'omgekeerde werking' heeft dus betrekking op ruimtelijke ordeningsbesluiten, zoals bestemmingsplannen en ontheffingen.

Vaste rechtspraak bij dit soort besluiten is dat in de nieuwe bestemmingen sprake moet zijn van een "aanvaardbaar woon- en leefklimaat", hetgeen in het algemeen met zich meebrengt dat de afstandsnormen moeten worden aangehouden.

Omgekeerde werking ook onder de nieuwe Wet geurhinder?

In de ruimtelijke ordening is op dit punt niets veranderd. Nog steeds zullen bestemmingsplannen en ontheffingen een 'aanvaardbaar woon- en leefklimaat' moeten waarborgen. Veranderd is slechts de wijze waarop bepaald wordt wat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is. Daarvoor is de Wet geurhinder en de daarin opgenomen methodiek doorslaggevend. Werd onder de oude regelingen gewerkt met afstanden (gerelateerd aan stallen en aantallen dieren en afhankelijk van de omgevingscategorie), in de nieuwe Wet is de geurbelasting, uitgedrukt in odour units of in vaste afstanden, gemaximeerd.

In beginsel is het agrarische bouwblok het uitgangspunt voor het meten van de stankcirkel of geurcontour bij het vaststellen van een bestemmingsplan. Als het bedrijf toch, om andere redenen, al niet meer kan uitbreiden, dan mag de grens van de bebouwing worden genomen of een bestaand emissiepunt.

10.3 GEURANALYSE KINDERBOERDERIJ

Het voornemen bestaat uit een bestemmingsplanwijziging dat de ontwikkeling van een kinderboerderij met theeschenkerij mogelijk maakt aan de Melkmeent in Hilversum. De kinderboerderij krijgt een recreatieve, educatieve en zorgfunctie inclusief ondersteunende horeca. Een deel van deze ontwikkeling is binnen 100 meter van een bestaande melkveehouderij met bedrijfswoning. De melkveehouderij valt onder het Besluit landbouw milieubeheer.

Er is geen sprake van cumulatie aan geurhinder met de bestaande melkveehouderij omdat de Wgv uitgaat van vaste afstanden tot geurgevoelige objecten, ongeacht het aantal vee.

De afstand tot de bebouwde kom bedraagt ongeveer 180m, tot de dichtstbij gelegen woning is dat 350m. Dit is conform de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996. De bedrijfswoning van de melkveehouderij is geen geurgevoelig object. In de bestaande vergunde situatie dient de initiatiefnemer te voldoen aan het Besluit Landbouw milieubeheer. In de nieuwe situatie wordt nog steeds voldaan aan dit besluit.

Voor het bepalen van de maximale geuremissies zijn de dieren uit figuur 4 (exclusief de schapen) vertaald naar maximaal 50 mestvarken eenheden (mve) met een geurhinderfactor van 23. Voor de schapen geldt een geurhinderfactor van 7,8. Bij maximaal 50 schapen geldt een maximale geuremissie van 1540 OU voor alle dieren met een geurhinderfactor binnen het voornemen.

Deze maximale geuremissie is vertaald naar geurcontouren vanaf de bestaande melkveehouderij in figuur 20. Binnen de wettelijke geurnormen voor intensieve veehouderij (zie figuur 19) liggen geen geurgevoelig objecten. Dat geldt ook met de beoogde kinderboerderij als centraal punt voor de geuremissie.

Figuur 20 Maximale geurcontouren bij maximaal aantal dieren Besluit landbouw milieubeheer (indicatief).

10.4 CONCLUSIE

Het initiatief voldoet aan de Wet geurhinder veehouderij omdat het voornemen:

- voldoet aan de vaste afstanden voor geurhinder. Namelijk de kinderboerderij is minimaal 100m verwijderd van de bebouwde kom en minimaal 50m verwijderd van een eventuele burger- of verblijfsrecreatiewoning in het buitengebied;
- voldoet aan de maximale geuremissies voor de dieren met geurhinderfactoren.
- er geen sprake is van cumulatie aan geurhinder met de bestaande melkveehouderij omdat de Wgv uitgaat van vaste afstanden tot geurgevoelige objecten, ongeacht het aantal vee.

Het initiatief veroorzaakt dus geen geurknelpunten.

11

Wet ammoniak veehouderij

De Wet ammoniak veehouderij (Wav) bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit diervverblijven. Dit ter bescherming van de zogeheten zeer kwetsbare natuurgebieden. Ligt een dierenverblijf in kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter er omheen, dan wordt een oprichtingsvergunning geweigerd op grond van art. 5lid 2 van de Wav. De op te richten kinderboerderij ligt niet in de zogenaamde Wav-zone.

12

Wet Milieubeheer – geluid

De Wet milieubeheer (Wm) is de belangrijkste milieuwet en geeft algemene regels voor verschillende onderwerpen. Het is een kader- of raamwet: het bevat de algemene regels voor het milieubeheer. Meer specifieke regels worden uitgewerkt in besluiten (algemene maatregelen van bestuur of AMvB's) en ministeriële regelingen. Deze wet legt in grote lijnen vast welke wettelijke instrumenten er zijn om het milieu te beschermen en welke uitgangspunten daarvoor gelden. Een van de aspecten hierin (hoofdstuk 11) is geluid.

Iedere inrichting veroorzaakt in meer of mindere mate verkeersbewegingen. De geluidhinder van het wegverkeer van en naar de inrichting wordt bepaald door het wegverkeerslawaai ten gevolge van deze voertuigen voor zover deze nog niet deel uitmaken van de normale verkeersstroom.

De motorvoertuigen benaderen de inrichting via de Melkmeent en de Hilversumse Meentweg. Deze voertuigen verlaten de inrichting in dezelfde richting. Als de voertuigen de Hilversumse Meentweg hebben bereikt, worden deze voertuigen in het heersende verkeersbeeld opgenomen.

De beoordeling van geluidhinder vanwege het geluid van het verkeer van en naar de inrichting (verkeersaantrekkende werking) vindt plaats met behulp van de circulaire van 29 februari 1996. Volgens deze circulaire geldt op de gevels van de woningen een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde en een maximale grenswaarde van 65 dB(A) etmaalwaarde.

De Melkmeent is gelegen op meer dan 150 meter van de woningen. Gezien het aantal voertuigen (figuur 3) en de grote afstand tot de woningen is de indirecte hinder vanwege verkeersaantrekkende werking van de inrichting verwaarloosbaar.

Bijlage 1 Bronnen

- Bos et al. 2009. De dagvlinders van Nederland.
- Creemers, R.C.M., Delft, van, J.J.C.W. 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. 2011. Natuurbeheerplan 2012.
- Krijgsveld et al. 2010. Verstoringsevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.
- LNV-Loket. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten.
- Ministerie van LNV. 2009. Tweede voortgangsrapportage Rapportagejaar 2008 “Groot project Ecologische Hoofdstructuur”.
- Ministerie van LNV, Dienst Regelingen. 2009. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Nederlandse vereniging voor libellenstudie. 2009. De Nederlandse libellen.
- SOVON. 2009. Atlas van de Nederlandse broedvogels.

Internet:

- www.hetlnvloket.nl
- www.natuurkennis.nl
- www.provincienoordholland.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.soortenbank.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.vzz.nl
- www.zoogdieratlas.nl.

Bijlage 2 Invoergegevens stikstofberekening

2011 KINDERBOERDERIJ				
dieren				
soort	aantal	emissiefactor	emissie (kg NH ₃ /jaar)	
Varken	1	2		2
geiten	3	1.35		6.75
schapen	3	0.7		3.3
kippen	20	0.02		0.4
konijnen	3	0.77		3.85
ezel	1	3		3
ponys	2	3		6
pauwen	2	0.03		0.06
cavia's	3	0.413		1.245
totale emis		28.805 kg NH ₃ / jaar		
		9.13E-04 g NH ₃ /s		
coördinaten emissiepunt				
X	137612	Y	475186	

2011 WEGVERKEER				
lengte weg:	1.63 km			
intensiteit	gemiddeld over jaar: 2 per etmaal (3 op zondag, 3 op woensdag, maal 52 weken + 30*4 autos schoolkinderen)			
emissiefactor	0.29 g NOX per km per voertuig		0.0327 g NH ₃ per km per voertuig	
aantal emissiepunten	164			
totale emissie per jaar:				
NOX	343.071 g/jaar			
	1.09E-05 g/s	per punt:	6.67203E-05 g/s	
NH ₃	38.90973 g/jaar			
	1.23E-06 g/s	per punt:	7.52329E-09 g/s	

Gebruikte categorieën RAV-lijst oktober 2011

- Varken: Hoofdcategorie D. De gemiddelde emissie voor varkens is iets hoger dan 1. Dit is naar boven afgerond tot 2,0.
- Geiten: De twee hoogste emissies voor geiten bedragen 1,9 en 0,8 (respectievelijk categorie C1 en C2). Het gemiddelde hiervan is gehanteerd.
- Schapen: Categorie B1
- Kippen: Categorie E1.2
- Konijnen: Categorie I1.1
- Ezel: Er staan geen ezels in de RAV-lijst. Om die reden is de hoogste emissie paard gehanteerd (categorie K1). Dit is een worst case aanname.
- Ponys: De gemiddelde emissies voor ponys is 2,2 (categorie K3 en K4). Dit is naar boven afgerond tot 3,0.
- Pauwen: Er is geen emissie voor pauwen. Om die reden is aangesloten bij hoenders. Conform RAV geldt hier emissies vleeskuikens (categorie E5). Hiervan is het gemiddelde genomen.
- Cavia's: Hier is het gemiddelde genomen van pelsdieren (categorie H1.1 en H1.2).

ONDERZOEK KINDERBOERDERIJ HILVERSUMSE MEENT FLORA- EN FAUNAWET NATUURBESCHERMINGSWET WET GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Hilversum

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

Jasper Ohm
Paul Hartskeerl
Rosa Plantaz

GECONTROLEERD DOOR:

Peggy-Ann de Ridder
Jasper Ohm
Beno Koolstra

VRIJGEGEVEN DOOR:

Peggy-Ann de Ridder

3 juli 2012
076498842:C

ARCADIS NEDERLAND BV
Polarisavenue 15
Postbus 410
2130 AK Hoofddorp
Tel 023 5668 411
Fax 023 5611 575
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504